

20. 8. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Otázka odpovědnosti zaměstnavatele za protiprávní čin zaměstnance ve vztahu ke spotřebiteli

Ústavní soud v čerstvém nálezu sp. zn. II. ÚS 288/23 #1, ze dne 19. 6. 2024 částečně modifikoval dlouholetou judikaturu Nejvyššího soudu týkající se odpovědnosti zaměstnavatele ve vztahu k třetí osobě (poškozenému) za protiprávní čin zaměstnance v případě tzv. excesu.

Popis případu:

Poškozená se v civilním řízení domáhala náhrady škody po České poště. Svůj nárok odůvodnila odpovědností zaměstnavatele za jednání svého zaměstnance, který se v daném případě dopustil trestné činnosti v rámci pracovního zařazení na pozici specialisty prodeje produktů České pošty.

Trestní soud zaměstnanci (škůdci) uložil povinnost nahradit poškozené způsobenou škodu ve výši 294.549,46 Kč. Zaměstnanec (škůdce) poškozené však uhradil pouze nepatrnou část škody (1 500 Kč), a proto byla poškozená nucena zbytek škody nárokovat po jeho zaměstnavateli.

Obecné soudy (s výjimkou soudu prvního stupně, který žalobě poškozené vyhověl) žalobu poškozené vůči České poště coby zaměstnavateli škůdce (zaměstnance) zamítly s tím, že za protiprávní čin zaměstnance, kterého se dopustil při plnění pracovních úkolů, zaměstnavatel v tomto případě neodpovídá, neboť na straně zaměstnance došlo k tzv. excesu.

Odvolací a Nejvyšší soud v tomto případě aplikovaly ustálenou judikaturu, dle které je rozhodující pro posouzení odpovědnosti zaměstnavatele za protiprávní čin zaměstnance, zda jednání zaměstnance mělo místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k pracovním úkolům. Pokud ano, nejde o exces, v takovém případě odpovídá za škodu třetí osobě jen zaměstnavatel.

Pakliže jednání zaměstnance naopak nemělo místní, časový a především věcný (vnitřní účelový) vztah k pracovním úkolům, šlo by o tzv. exces a za škodu by třetí osobě v tomto případě odpovídal výlučně zaměstnanec, o což mělo jít i v daném případě.

Poškozená se s uvedenými závěry obecných soudů neztotožnila a podala v této věci ústavní stížnost založenou mj. na argumentaci týkající se ochrany spotřebitele a Ústavní soud jí dal za pravdu.

Právní věta:

Při rozhodování o odpovědnosti zaměstnavatele za protiprávní čin zaměstnance, kterého se dopustil při plnění pracovních úkolů vůči spotřebiteli, je třeba při výkladu § 167 OZ důsledně zohlednit postavení spotřebitele jako slabší smluvní strany a zvolit takový výklad zákonného ustanovení, který je pro spotřebitele nejpriznivější.

Judikaturou vymezenou konstrukci excesu zaměstnance, která se váže k § 167 OZ, nelze aplikovat v případě, že je stranou smlouvy spotřebitel, pokud se zaměstnanec dopustí protiprávního činu při plnění pracovních úkolů.

Judikatorní konstrukce excessu totiž zprošťuje zaměstnavatele odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnancem protiprávním činem nad rámec zákonné úpravy a je v rozporu s ústavněprávním principem ochrany spotřebitele. Aplikuje-li soud konstrukci excessu ve vztahu k poškozenému spotřebiteli, poruší tím jeho ústavně zaručená práva na ochranu vlastnictví podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

[ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Proměna definice závislé práce a konec postihování pracovníků: Analýza dopadů připravovaného zákona o platformové práci](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci](#)

[směrnice 2023/970?](#)